

**DIAREYANI OLDINI OLISH VA DAVOLASHDA QO'LLANILADIGAN DORI
VOSITALARINING ANKETA (SO'ROVNOMA) ASOSIDA TAXLILINI
O'TKAZISH**

N. A. Madatova,

Тошкент фармацевтика институти

Xasanova B.

Тошкент фармацевтика институти

**ПРОВЕДЕНИЕ АНКЕТНОГО АНАЛИЗА ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ,
ПРИМЕНЯЕМЫХ ДЛЯ ПРОФИЛАКТИКИ И ЛЕЧЕНИЯ ДИАРЕИ.**

Аннотация:

диарейные заболевания являются одной из ведущих причин детских болезней и смертности в развивающихся странах и являются важной причиной недоедания. По оценкам, в 2003 году от диареи умерло 1,87 миллиона детей в возрасте до 5 лет. Восемь из 10 таких смертей происходят в течение первых двух лет жизни. Среди причин, по которым дети в развивающихся странах не доживают до 3 лет, в среднем три эпизода диареи в год.

Ключевые слова: анкета, лоперамида гидрохлорид, фармацевт, аптека, фармакологическая группа, таблетка лекарственная форма.

**CONDUCTING A QUESTIONNAIRE ANALYSIS OF MEDICINES USED FOR THE
PREVENTION AND TREATMENT OF DIARRHEA**

Abstract

diarrheal diseases are one of the leading causes of childhood diseases and mortality in developing countries and are an important cause of malnutrition. An estimated 1.87 million children under the age of 5 died from diarrhea in 2003. Eight out of 10 such deaths occur during the first two years of life. Among the reasons why children in developing countries do not live to the age of 3, an average of three episodes of diarrhea per year.

Keywords: questionnaire, loperamide hydrochloride, pharmacist, pharmacy, pharmacological group, tablet dosage form.

Annotatsiya:

Diareya kasalliklari rivojlanayotgan mamlakatlarda bolalar kasalligi va o'limining etakchi sabablaridan biri bo'lib, ovqatlanish etishmovchiligining muhim sababidir. Hisob-kitoblarga ko'ra, 2003 yilda 5 yoshgacha bo'lgan 1,87 million bola diareyadan vafot etgan. Bunday 10 o'limdan sakkiztasi hayotning dastlabki ikki yilida sodir bo'ladi. Rivojlanayotgan mamlakatlarda bolalarni 3 yoshga to'lmaslik sababi orasida har yili o'rtacha uchta diareya epizodi mavjud.

Kalit so'zlar: So'rovnoma, Loperamid hidroxlorid, farmatsevt, dorixona, farmakologik guruh, tabletka dori shakli.

Ishning maqsadi: Diareya kasalligida qo'llaniladigan dori vositalar guruhini aniqlab, aholi o'rtasida asosan qanday farmakologik guruhdagi diareyaga qarshi dori vositalarga ko'proq murojaat qilishini aniqlash[1].

Tadqiqotning usullari: Tadqiqotimiz davomida diareyani davolashda qanday dori vositalariga aholi va farmatsevtlar ko'proq murojaat qilishini aniqlashni oldimizga maqsad qilib qo'ydik. Buning uchun so'robnoma savollarini aholini tanlovni amalga oshirishda qanday sabablar ta'sir qililishiga tayangan holda tuzdik. So'rovnomada 50 ta farmatsevt va 50 ta hairdor ishtirok etdi[3].

Tadqiqot natijalari va ularning muhokamasi Diareyani davolash uchun qo'llaniladigan dori vositalari farmakologik ta'siri bo'yicha bir necha guruhlariga bo'linadi. Asosiy dori vositalari ro'yxatida asosan quyidagi xalqaro patentlanmagan nomdagi dori vositalari diareyani davolash uchun qo'llaniladi[2].

jadval

Asosiy dori vositalar ruyxatida diareyaga qarshi preparatlar

1.	Loperamid hidroxlorid	kapsulalar tabletkalar
2.	Rux sulfati	tabletkalar
5.7. Probiotiklar		
3.	Saxaramitsin bulardi CNM I-745	Kapsulalar, ichish uchun kukun

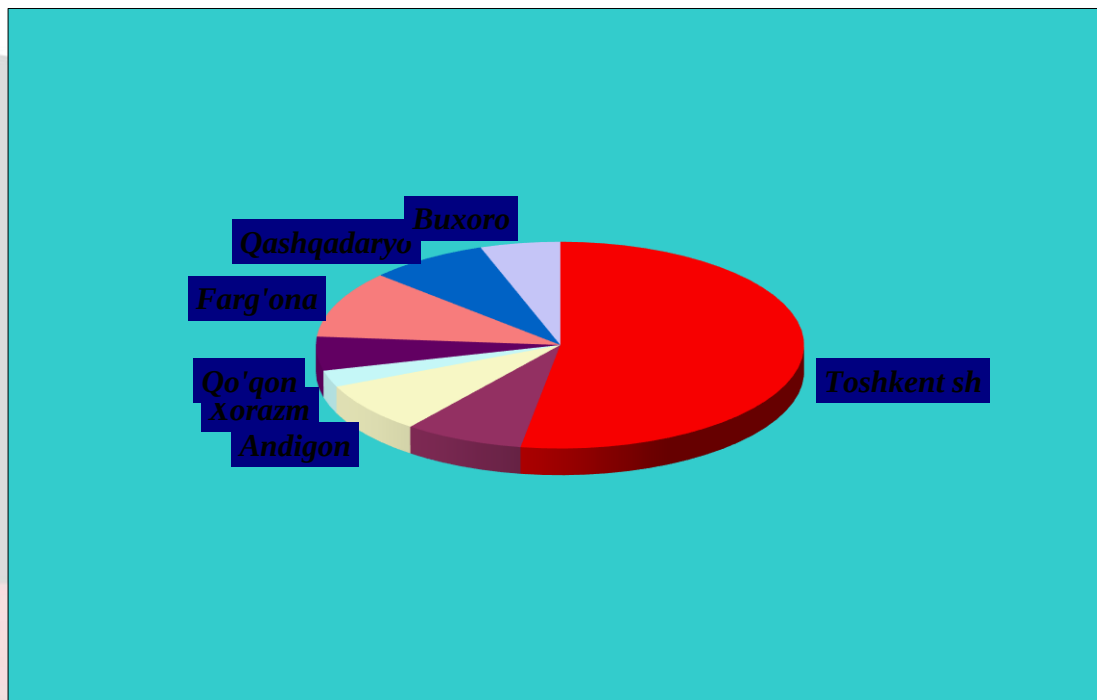
Tadqiqotimiz davomida diareyani davolashda qanday dori vositalariga aholi va farmatsevtlar ko'proq murojaat qilishini aniqlashni oldimizga maqsad qilib qo'ydik. Buning uchun so'robnoma savollarini aholini tanlovni amalga oshirishda qanday sabablar ta'sir qililishiga tayangan holda tuzdik. So'rovnomada 50 ta farmatsevt va 50 ta hairdor ishtirok etdi.

So'rovnomada ishtirok etganlarning 85%i 25-40 yosh oralig'idagi, 10% I 15-25 yosh oralig'idagi, 5 %i yoshi 40 yoshdan katta bo'lgan farmatsevtlarni tashkil qildi.

Farmatsevtlarning faoliyat olib borayotgan dorixonalarining viloyatlar kesimidagi ma'lumotlari quyidagi diagrammada keltirilgan.

diagramma

So'rovnomada ishtirok etgan dorixonalarning joylashuvi

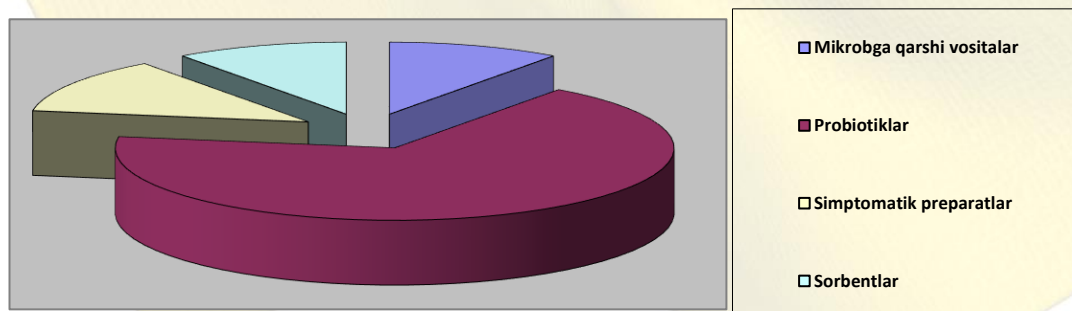

Diagrammadan ko'rinib turibdiki, so'rovnomada asosan Toshkent shaxridagi dorixonalar farmatsevtlari ishtirok etgan. Farmatsevtlarga diareyaga qarshi preparatlarni qanday tartibda sotishlari to'g'risidagi savolga: 41%i retsept asosida, 56 % ko'pincha o'zlaridan xaridorlar maslahat so'rashi asosida va 3 %gina xaridorning o'zi diareyaga qarshi dori vositasini tanlashi haqida aytishgan.

Farmatsevtlar diareyaga qarshi preparatlardan qaysi birini ko'proq tavsiya qilishlari to'g'risidagi ma'lumot quyidagi diagrammada keltirilgan.

diagramma

Diareyaga qarshi qo'llaniladigan dori vositalarning farmakologik guruhi bo'yicha tavsiya etilishi natijalari

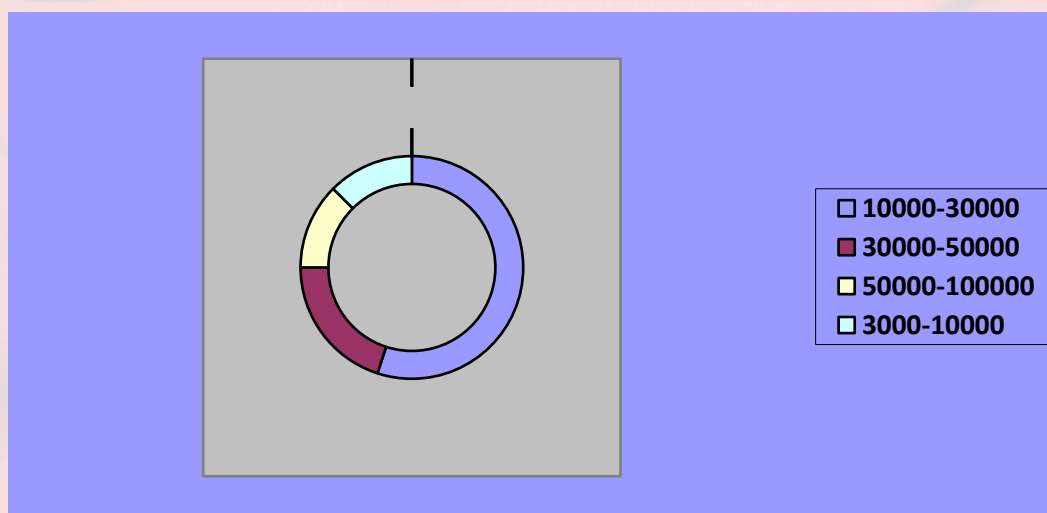

Siz qaysi davlat ishlab chiqaruvchilari tomonidan ishlab chiqarilgan diareyaga qarshi preparatlardan ko'proq sotish jarayonida foydalanasiz – degan savolga 50 % farmatsevtlar chet el ishlab chiqaruvchilari tomonidan ishlab chiqarilgan, 30%i MDH davlatlarida ishlab chiqarilgan va 20%i mahalliy ishlab chiqaruvchi korxonalar tomonidan ishlab chiqarilgan diareyaga qarshi dori vositalarini tavsiya etishlarini bildiishgan. So'rovnoma davomida farmatsevtlar 47.5 % hollarda tabletka dori shaklini, 45% hollarda kapsula va 7.5 % hollarda ichish uchun kukun va eritmalar tavsiya qilishlari aniqlangan.

So'rovnomaning keying qismida diareyaga qarshi dori vositalarining narx korsatkichi aniqlandi. Quyidagi diagrammada farmatsevtlar asosan qanday narx oralig'idagi diareyaga qarshi dori vositasini ko'proq sotishlari berilgan.

3-diagramma

Diareyaga qarshi qo'llaniladigan dori vositalarning narx korsatkichi bo'yicha tavsiya etilishi

So'rovnoma orqali aksariyat, ya'ni 56% farmatsevtlar 10000-30000 narx oralig'idagi, chet elda ishlab chiqarilgan, tabletka dori shaklidagi diareyaga qarshi dori vositalarini bemorlarga tavsiya qilishlari aniqlandi.

Xulosa:

Diareyaga qarshi dori vositalarining qaysi turiga asosan ko'proq farmatsevtlar tomondan moyillik borligini so'rovnoma asosida aniqlandi. So'rovnoma orqali aksariyat, ya'ni 56% farmatsevtlar 10000-30000 narx oralig'idagi, chet elda ishlab chiqarilgan, tabletka dori shaklidagi diareyaga qarshi dori vositalarini bemorlarga tavsiya qilishlari aniqlandi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Сарварова Д.М., Юнусходжаева Н.А., Мадатова Н.А. Изучение ассортимента антиоксидантных лекарственных средств, зарегистрированных в Республике Узбекистан//Фармацевтический вестник Узбекистана. 2022. №1. - С. 24-27.

2. To'xtaeva A.M., Ernazarov A.M., Madatova N.A., Elmuradov D.T.. O'zbekiston Respublikasida ro'yhatdan o'tkazilgan immunomodulyator va immunostimulyator dori vositalarining assortimentini o'rganish// O'zbekiston farmasevtik xabarnomasi. 2021. №2. 22-26 b.
3. Madatova N.A., Sagieva N.Yu. Farmatsevtika korxonalarining boshqaruvini amalga oshirishda CRM – tizimini qo'llash natijalarini tahlili//Farmatsiya, immunitet va vaksina. 2022. №1. 68-73 b.